

Drammen kommune
Postboks 7500
3008 Drammen

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til utfylling av sand på offentlig badeplass ved Stordammen i Drammen kommune

---

Drammen kommune – Vei, Natur og Idrett har søkt om tillatelse etter forurensningsloven til utfylling av sand i sammenheng med etablering av badestrand på badeplass ved Stordammen i Drammen kommune.

Fylkesmannen i Buskerud gir med dette tillatelse til omsøkt tiltak på fastsatte vilkår. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt.

Fylkesmannen fatter vedtak om gebyr på kr. 26 200,- for behandling av søknaden.

Vedtaket kan påklages av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtak om tillatelse og gebyrfastsettelse ble mottatt.

Det vises til søknad av 9. august 2017, samt tilleggssøknad av 15. februar 2018, om etablering og vedlikehold av sandstrand ved offentlig badeplass ved Stordammen (gbnr 80/185) i Drammen kommune.

Bakgrunn

Drammen kommune – Vei, Natur og Idrett har søkt Fylkesmannen om tillatelse etter forurensningsloven til å etablere og vedlikeholde sandstrand ved Stordammen i Drammen kommune. Området det søkes om å etablere sandstrand på er en eksisterende badeplass, hvor det tidligere har vært en brygge fra land.

I sammenheng med etablering av sandstranden planlegger Drammen kommune å fylle ut et område på 500 m² med 100 m³ sand. Dette resulterer i et lag på ca. 20 cm med sand. For vedlikehold av stranden, planlegger kommunen å fylle ut ca. 50 m³ sand hvert andre år. Metoden for utfylling vil være å tippe sanden fra lastebil ut på området, for så å planere sanden med gravemaskin. Utfyllingsmassene vil være natursand av sandstein.

Forhåndsvarslng

Søknaden fra Drammen kommune har vært på offentlig høring i tidsrommet 23. februar – 26. mars 2018, jf. forurensningsforskriften § 36-8. Høringen ble kunngjort i Drammens Tidende, og ble forhåndsvarslet både sakens parter (jf. § 36-6), og andre enn sakens parter som vedtaket kan angå (jf. 36-7).

Det kom to uttalelser fra den offentlige høringen. Uttalelsene var fra to privatpersoner. Etter høringsfristen ble uttalelsene oversendt til Drammen kommune, med frist på to uker til å komme med kommentarer til høringsuttalelsene.

Privatperson 1

Personen uttalte seg om at det er utelukkende positivt at arealet endelig opparbeides og kan benyttes til allmennyttig formål. Kommunen hadde ingen kommentarer til denne uttalelsen.

Privatperson 2

Personens uttalelse lød følgende: «I forbindelse med at Stordammen ble nedtappet i 2006, ble det oppdaget synlige spor etter utslipp fra dette området det nå søkes om å etablere sandstrand på. I 2015 ble det levert bilder til Drammen kommune, avd. vann og avløp, bildene viser tydelige spor etter farget utslipp selv etter mange år under vann. En kjenner ikke til om det som vises på bildene er grunn til bekymring da kommunen ikke har kommet med noen tilbakemelding på dette. Ved at kommunen nå har planer om å dekke bunnen med sand, er en redd for at en mulig forurensning vil bli liggende der på bunnen i mange år». Vedlagt fulgte fire bilder av de beskrevne forholdene.

Kommunens svar: «De bilder det refereres til stammer fra 2006 hvor avdeling Natur i samråd med Fylkesmannen ved Erik Garnaas tappet ned deler av dammen med siktemål å bekjempe vasspest som hadde etablert seg i store bestander og som utgjorde en stor trussel for øvrige dyre- og planteliv i dammen. I tillegg hadde muligheten for utøvelse av sportsfiske og bading blitt sterkt redusert. Utbyggingsområdet i bakkant av Stordammen var da under oppstart og ledningsnett for avkloakking ble etablert i 2007. Den forurensning som vises på bildene stammer trolig fra hus nr. 6 som tilhørte den opprinnelige bebyggelse på 'revefarmen', som i 2006 ikke var avkloakkert. Kummer påvist av VA som ender i Stordammen viser dette. Hus nr. 6 ble avkloakkert sammen med tomtene på det øvrige byggefelt i 2007». Vedlagt fulgte kart som viser at hus nr. 6 er avkloakkert.

Kommunen viser også til stikkprøver fra 2015 (analysert av Eurofins) i Stordammen, som viser svært små mengder av tarmbakterier i vannet. Badevannsprøver tatt gjennom flere år viser god badevannskvalitet i Stordammen – tilsvarende som de øvrige skogsvann det tas prøver i gjennom badesesongen i Drammen kommune.

Fylkesmannens vurdering og begrunnelse

Generelt

Dumping av masser i sjø og vassdrag er regulert med hjemmel i Lov 13. mars 1981 om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) § 11, og i medhold av forskrift 1. juni 2004 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften), kapittel 22.

Forurensningsforskriftens § 22-4 fastsetter et generelt forbud mot dumping. Dersom deponering av masser i vann gjennomføres med den hensikt å bygge opp en innretning, som i dette tilfelle er å etablere en sandstrand, gjøres det en vurdering i hvert enkelt tilfelle om det er fare for forurensning, og om det dermed er behov for en tillatelse etter forurensningsloven.

Ved avgjørelse av om tillatelse skal gis og ved fastsetting av vilkårene har Fylkesmannen lagt vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordelene og ulempene som tiltaket vil medføre, jf. forurensningsloven § 11, 5. ledd. Ved fastsetting av vilkårene har Fylkesmannen videre lagt vekt på hva som kan oppnås med best tilgjengelige teknikker.

Konsekvenser av forurensningens omfang

Påfylling av sand vil kunne føre til partikkelspredning, og Fylkesmannen ser det som viktig at det iverksettes tiltak ved utlegging av sand for å redusere faren for partikkelspredning og nedslamming av viktige biotoper. Sandmassene skal derfor være vasket og siktet før utlegging, slik at finstoff er vasket bort og dermed ikke transporteres til andre deler av Stordammen. Fylkesmannen har ikke satt krav til bruk av siltgardin eller grenseverdier for turbiditet.

Fylkesmannen krever også at sandmassene som legges på ikke er forurenset, dvs. ikke innehar konsentrasjoner av tungmetaller eller organiske miljøgifter som ligger over tilstandsklasse 2 i henhold til Miljødirektoratets veileder for *Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota* (M-608). Fylkesmannen ser det også som svært viktig at utfyllingsmassene ikke på noen måter inneholder plast, eller innehar egenskaper som kan påvirke pH i Stordammen.

Forhold til plan og samfunnsmessige hensyn

Etter forurensningsloven § 36-2 skal søknad om tillatelse inneholde en redegjørelse for forholdet til eventuelle oversikts- og reguleringsplaner. Det er en forutsetning for tillatelse fra Fylkesmannen at det omsøkte tiltaket er i overensstemmelse med kommunens reguleringsplan. Fylkesmannen har med søknaden fra Drammen kommune mottatt en bekreftelse på at det omsøkte tiltaket er i overensstemmelse med kommunens reguleringsplan.

I reguleringsplan for Fredli-Stordammen er landområdet avsatt til friområde.

Planbestemmelsene sier at området «*tillates tilrettelagt som parkområde med turveier og badeplasser*». Området i vann er regulert til friområde vann/badeplass. Det følger av planen at området «*tillates nytt til bading og fiske*». Arbeidene som skal gjennomføres er dermed i tråd med reguleringsplanens formål og bestemmelser.

Fylkesmannen anser etablering av sandstrand på eksisterende offentlig badeplass som et positivt tiltak i forhold til almene interesser.

Vannforskriften

Vannforskriften gir føringer for norsk vannforvaltning. Forskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriftens §§ 5 til 6 går ut på at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk- og kjemisk tilstand. Utfyllinger kan påvirke vannforekomsters økologiske tilstand ved å fragmentere eller ødelegge arters leveområder. Omfanget av det omsøkte tiltaket er dog begrenset, og Fylkesmannen ser det som sannsynlig at tiltaket ikke vil forringe den aktuelle vannforekomsten i vesentlig grad. Fylkesmannen vurderer det derfor slik at kravene i vannforskriften ikke er til hinder for å gi tillatelse til det omsøkte tiltaket.

Stordammen

Stordammen er registrert som vannforekomst 013-5659-L i Vann-nett, og er karakterisert som liten, moderat kalkrik og humøs innsjø. I rapporten *Artsmangfold og naturtyper rundt Stordammen i Drammen kommune* datert 26. juni 2012, opplyses det at det er registrert ørret, abbor, gjedde, ørekyte, brasme og vederbuk i innsjøen. Andre dyr som er observert ved Stordammen er buttsnutefrosk, blåvannymfe, rødøyevannymfe, firflekklibelle, samt en rekke forskjellige fuglearter.

Den økologiske tilstanden i Stordammen er satt til moderat, og det er spesielt det biologiske kvalitetselementet klorofyll a som gjør at Stordammen ikke oppnår god økologisk tilstand. Når det gjelder den kjemiske tilstanden, er denne ukjent i Stordammen. Andre faktorer som har en påvirkning på Stordammen er dammer og vandringshinder, menneskelig påvirkning ved fritidsaktivitet, diffus avrenning fra skogbruk og den introduserte arten vasspest. Disse påvirkningsfaktorene påvirker innsjøen i kun liten grad.

Naturmangfold

I følge naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 i samme lov legges til grunn som retningslinjer for utøvelse av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er vurdert og vektlagt i saken. Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

I Miljødirektoratets Naturbase (2018) er hele Stordammen registrert som naturtypen *rik kulturlandskapssjø* (verdicode B), og dermed viktig for det biologiske mangfoldet i området. I sørenden av Stordammen går det også et bekkedrag (Verkenselva nord), som regnes som svært viktig for biologisk mangfold (verdicode A), men bekken er ikke i direkte kontakt med tiltaksområdet. Det er ikke registrert noen arter av nasjonal forvaltningsinteresse innenfor det aktuelle tiltaksområdet, men det er registrert arter som ål, fiskeørn, grønnsko og enghaukeskjegg i andre områder i og rundt Stordammen.

Sandstranden skal etableres på østsiden av Stordammen. I rapporten *Artsmangfold og naturtyper rundt Stordammen i Drammen kommune* (2012) nevnes det at det langs østsiden av innsjøen forekommer typisk vannkantvegetasjon med flaskestarr- og elvesnelleutforminger, dog i beskjedne mengder. Det vokser også gulstarr, kornstarr, slåttstarr, piggstarr, lodnestarr, bleikstarr, harestarr, ryllsiv, skogsivaks, myksivaks, gulldusk, småsylarve og myrhatt i området. Der slitasjen etter menneskelig aktivitet ikke er for stor forekommer det hjertegras, blåveis, fingerstarr, markjordbær, liljekonvall, tiriltunge, engknoppurt, flekkgrisøre, kattedot, rødflangre, dunkjempe, marikåper, blåfjær, hårsveve, karve, rødknapp, rød jonsokblom, hvitmaure, enghumbleblom, vendelrot, sortveblad, firblad, tveskjeggveronika, hvitbladtistel og prestekrage.

Det viktigste området for fugler ved Stordammen utgjøres av takerørskogen/sumpområdet nord i innsjøen. Av fugl for øvrig rundt dammen har det blitt observert eller hørt fiskemåke, strandsnipe, stokkand, kvinand, gråtrost, svarttrost, måltrost, linerle, hagesanger, tornsanger, løvsanger, grå fluesnapper, blåmeis, kjøttmeis, trekryper, bokfink, grønnfink, grønnsisik, gjerdesmett, gulspurv, jernspurv, låvesvale, tårnseiler og flaggspett. Fylkesmannen vurderer at kravet i naturmangfoldloven § 8 om at saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap er oppfylt.

Rapporten fra 2012 avdekker ingen spesielle funn av arter i vannkantvegetasjonen for området det ønskes å etablere sandstrand på. Dette er et område som allerede har stor slitasje etter menneskelig aktivitet på grunn av at plassen allerede brukes som badeplass. Området på land består av gress og skjøttes i dag som grasbakkeslått to ganger i året. Bunnen i vannet består i all hovedsak av kalkberg/kalkstein, samt rester av organisk materiale fra løv- og bartrær i området. Påfylling av sand vil derfor ikke ødelegge for dyreliv på bunnen, og ettersom sanden skal påfylles på et avgrenset område som allerede brukes som badeplass, vil tiltaket trolig ikke være til skade på eksisterende flora og fauna. På bakgrunn av dette legger

Fylkesmannen mindre vekt på føre-var-prinsippet jf. § 9 i naturmangfoldloven, samt prinsippet om samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10.

Til tross for at Fylkesmannen mener det er liten fare for at tiltaket vil medføre miljøforringelse, skal likevel kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver jf. § 11 i naturmangfoldloven. Naturmangfoldloven § 12 tilsier at eventuelle tiltak skal utføres slik at en unngår eller begrenser skadevirkninger på naturmangfoldet. Fylkesmannen påpeker at det må bestrebes at utfyllingen blir utført på en mest mulig skånsom måte for miljøet, jf. vilkår i tillatelsen.

Konklusjon

Fylkesmannen mener det er akseptabelt at Drammen kommune – Vei, Natur og Idrett får tillatelse til å etablere og vedlikeholde sandstrand på offentlig badeplass ved Stordammen (gbnr 80/185) i Drammen kommune. De positive virkningene av tiltaket er større enn eventuelle negative konsekvenser som følge av en eventuell forurensning fra anleggsdriften og påvirkninger på naturmangfoldet. Fylkesmannen forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med vilkårene i tillatelsen og i forurensningsregelverket for øvrig.

Vedtak om tillatelse

1. Fylkesmannen i Buskerud gir Drammen kommune – Vei, Natur og Idrett tillatelse til utfylling av sandmasser i sammenheng med etablering og vedlikehold av sandstrand på offentlig badeplass ved Stordammen (gbnr 80/185) i Drammen kommune. Tillatelsen gjelder fra dags dato til og med 31. desember 2028. Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen to år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende Fylkesmannen en redegjørelse for omfanget av tiltaket.
2. Fylkesmannen fastsetter nærmere vilkår for tillatelsen, og viser til vedlagt tillatelse (2018.0602.T). Hjemmel for vedtaket er forurensningsloven § 11 jamfør § 16.

Vedtak om gebyr

Fylkesmannen er pålagt å ta gebyr for behandling av søknader om tillatelse etter forurensningsloven. Vi viser til varsel om vedtak om gebyr for behandling av søknad om tillatelse i brev av 29. september 2017. Vi varslet sats 6 i 2017, som i henhold til forurensningsforskriften § 39-4 innebærer en kostnad på kr. 26 200,- i 2018.

På bakgrunn av ressursbruken knyttet til saksbehandlingen, vedtar Fylkesmannen et gebyr på kr. 26 200,-. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Faktura med innbetalingsblankett ettersendes av Miljødirektoratet. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Klagegang

Vedtaket om tillatelse, herunder plassering av gebyrsats, kan av sakens parter og andre med rettslig klageinteresse påklages til Miljødirektoratet, innen tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29.

En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Buskerud. Klagen skal angi hva det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes, jf. forvaltningsloven § 32.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning, eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute, eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Kunngjøring

Fylkesmannen vil kunngjøre vedtaket i Drammens Tidende og på Fylkesmannens nettside <https://www.fylkesmannen.no/Buskerud>. Virksomheten skal betale for kunngjøringen i avisen.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
fagsjef

Andreas Røed
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift

Kopi til:
Frode Vestgarden

Fylkesmannen i Buskerud

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling av sand på badeplass ved Stordammen i Drammen kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16 og endret i medhold av § 18. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 9. august 2017, samt tilleggsøknad av 15. februar 2018 og andre opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilkårene framgår på side 3 til og med side 9. Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Virksomheten må på forhånd avklare med Fylkesmannen i Buskerud dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar med opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen i Buskerud kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Virksomhetsdata

Virksomhet	Drammen kommune
Beliggenhet/gateadresse	Engene 1, 3015 Drammen
Postadresse	Boks 7500, 3008 Drammen
Kommune og fylke	Drammen, Buskerud
Org. nummer (virksomhet)	939214895
Gårds- og bruksnummer	114/277
NACE-kode og bransje	84.110 - Generell offentlig administrasjon
NOSE-kode(r)	
Kategori for virksomheten ¹	Offentlig forvaltning

Fylkesmannens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Risikoklasse
2018.0602.T	0602.0358.01	

Tillatelse gitt: 10.07.2018	Endringsnummer:	Sist endret:
Hilde Sundt Skålevåg fagsjef		Andreas Røed rådgiver

¹ Jf. Forurensningsforskriftens kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Beskrivelse

Innholdsfortegnelse

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling av sand på badeplass ved Stordammen i Drammen kommune	1
Endringslogg	2
1. Rammer	3
2. Generelle vilkår	3
2.1. <i>Utslippsbegrensninger</i>	3
2.2. <i>Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig</i>	3
2.3. <i>Plikt til forebyggende vedlikehold</i>	4
2.4. <i>Tiltak ved økt forurensningsfare</i>	4
2.5. <i>Internkontroll</i>	4
2.5.1. <i>Risikovurdering og forebyggende tiltak</i>	4
2.5.2. <i>Avvikshåndtering</i>	5
2.5.3. <i>Etablering av beredskap</i>	5
3. Utfylling av masser	5
3.1. <i>Gjennomføring av utfyllingen</i>	5
3.2. <i>Utfyllingsmassene</i>	6
4. Støy	6
5. Sedimenter	6
6. Varsling av akutt forurensning	6
7. Utskifting av utsyr	6
8. Rapportering til Fylkesmannen	6
9. Ansvarsforhold	7
10. Nedleggelse	7
11. Tilsyn	8
VEDLEGG 1	8
<i>Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.</i>	8

1. Rammer

Tillatelsen gjelder utfylling av 100 m³ sand innenfor et areal på 500 m² i forbindelse med etablering av badestrand på eksisterende badeplass ved Stordammen (gbnr 80/185) i Drammen kommune. Tillatelsen omfatter også vedlikehold av sandstranden, med påfylling av ca. 5 cm sand (50 m³) på badeplassen hvert andre år. Tillatelsen er gyldig fra dags dato til og med 31. desember 2028.

Ved vesentlige endringer skal virksomheten søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

2. Generelle vilkår

- Gjennomføringen av utfyllingen skal utføres på en mest mulig skånsom måte for miljøet.
- Sand som brukes til utfyllingen skal ikke på noe måter inneholde plast, eller kunne påvirke pH i vannforekomsten.
- Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som beskrevet i søknad datert 9. august 2017, samt tilleggssøknad datert 15. februar 2018 og andre dokumenter, dersom ikke annet fremgår av tillatelsen eller andre vedtak.
- Drammen kommune er ansvarlige for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre utfyllingen om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.
- Fylkesmannen kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Fylkesmannen har på samme grunnlag rett til, på et hvert tidspunkt, å stoppe arbeidet.
- Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.
- De deler av tiltaksområdet hvor det aktivt utføres arbeid, skal holdes avsperrert og ikke være tilgjengelige for allmennheten.

2.1. Utslippsbegrensninger

Utslipp av stoffer på prioritetslisten til vanndirektivet er oppført i vedlegg 1. Disse stoffene er blant de mest helse- og miljøfarlige stoffene som er i bruk. Utslipp av disse stoffene er bare tillatt hvis utslippene er så små at de må anses som å være uten miljømessig betydning. Virksomheten skal være spesielt oppmerksom på eventuell fare for utslipp av stoffene på prioritetslisten.

2.2 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å

begrense forurensning som finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut i fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jmfør forurensningsloven § 2.

2.3. Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften³ § 5, andre ledd punkt 7.

2.4. Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter virksomheten å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Virksomheten skal så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i henhold til tillatelsens punkt 6.

2.5. Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

2.5.1. Risikovurdering og forebyggende tiltak

Virksomheten skal vurdere om aktivitetene ved virksomheten kan medføre fare for forurensning av det ytre miljø, jmfør internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 6, og vurdere resultatene opp mot akseptabel miljørisiko. Risikovurderingen skal være dokumentert, og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre forurensning av vann, grunn og luft. Ved endringer i driften skal risikovurderingen oppdateres.

---

² Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av forurensning, inkludert akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvenser forurensningen kan medføre.

Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten om nødvendig iverksette risikoreducerende tiltak. Både sannsynlighetsreducerende og konsekvensreducerende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

2.5.2. Avvikshåndtering

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer undersøkelse av årsakene til at avvikene har skjedd, vurdering og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene, samt vurdering og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

2.5.3. Etablering av beredskap

Virksomheten skal på bakgrunn av risikovurderingen og de iverksatte risikoreducerende tiltakene, gjennomføre en beredskapsanalyse og etablere og vedlikeholde en nødvendig beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen skal dokumenteres i en beredskapsplan.

3. Utfylling av masser

3.1. Gjennomføring av utfyllingen

Tillatelsen omfatter kun utfylling av sandmasser, og utfyllingen skal foretas i området som angis i søknad av 9. august 2017 (*Stordammen illustrasjonsplan 090617*). Gjennomføringen av tiltaket skal også utføres som beskrevet i søknaden. Utfyllingen skal utføres på mest mulig skånsom måte for miljøet, og med de beste tilgjengelige teknikker (BAT).

Sanden skal tippes med lastebil på området og planeres ut med gravemaskin. Dette arbeidet må utføres av personell med dokumentert kompetanse og som kan gjennomføre utfyllingen på en forsvarlig måte. Det skal ikke virvles opp underliggende masser under utfyllingen. Dersom det blir synlig oppvirvling av masser skal arbeidet stoppes. Personell som deltar i arbeidet med utfyllingen skal være godt kjent med vilkår i tillatelsen. Utfyllingsarbeidet skal kun utføres under gode værforhold og med tilfredstillende siktedyp.

Mengder og tidspunkt for utlegging av sand skal registreres. Oversikten skal være tilgjengelig for forurensningsmyndigheten ved en eventuell kontroll. Tiltaket skal ikke føre til en varig endring av vannkvaliteten i Stordammen.

Virksomheten skal jobbe aktivt med å hindre akutte utslipp fra utsyr som brukes ved utfyllingsarbeidene jf. tillatelsens punkt 2.3.

3.2. Utfyllingsmassene

Sandmassene som skal brukes til utfyllingen skal være natursand av knust sandstein. Massene skal være vasket og siktet før utlegging, slik at finstoff er vasket bort og dermed ikke transporteres til andre deler av Stordammen. Sand som brukes til utfyllingen skal ikke på noen måter inneholde plast, eller kunne påvirke pH i vannforekomsten.

Sand som skal benyttes skal ikke være forurenset, dvs. massene skal ikke overskride konsentrasjonsgrensene tilsvarende tilstandsklasse II i henhold til Miljødirektoratets veileder for *Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota* (M-608).

4. Støy

Virksomheten har ikke søkt om å slippe ut støy, og det er derfor ikke satt vilkår på utslipp av støy.

5. Sedimenter

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til sedimentene som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet. Virksomheten plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på tiltaksområdet, samt forurensete sedimenter, herunder faren for spredning. På bakgrunn av dette skal virksomheten vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Forurensningsmyndigheten skal varsles hvis det er grunn til å anta at tiltak vil være nødvendig.

6. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldene forskrift³. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i Buskerud i slike tilfeller.

7. Utskifting av utsyr

Dersom det skal foretas utskifting av utsyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen i Buskerud på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

8. Rapportering til Fylkesmannen

Virksomheten skal innen 1. mars hvert år rapportere følgende fra foregående år:

---

³ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

- Beskrivelse av tiltaket og utført arbeid.
- Beskrivelse av eventuelle avbøtende tiltak som er gjennomført for å hindre uheldig påvirkning på omgivelsene fra gjennomførte tiltak.
- En utstyrsbeskrivelse for gjennomført utlegging og erfaringer fra arbeidet.
- Dokumentasjon på hva slags masser som er brukt til utfylling, samt hvor massene kommer fra.
- Dokumentasjon på hvor mye masser som er fylt ut, samt dokumentasjon på at massene som er benyttet er å anse som rene jf. tillatelsens punkt 3.2.

Fylkesmannen forutsetter at virksomheten rapporterer til Fylkesmannen innen 1. mars hvert år, selv om påfylling av sandmasser ikke har blitt gjennomført foregående år. I slike tilfeller kan det rapporteres at utfylling ikke har blitt gjennomført.

9. Ansvarsforhold

Virksomheten er ansvarlig for at kravene i tillatelsen blir overholdt.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å innhente tillatelser fra andre myndigheter for andre sider av virksomheten som gjelder for eksempel arbeidsmiljø, brann, elektrisitet, eksplosjonsvern eller smittevern.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å betale erstatning for forurensningsskade, jmfør forurensningsloven § 10 og kapittel 8. *Erstatning for forurensningsskade.*

10. Nedleggelse

Hvis en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen i Buskerud.

Fylkesmannen i Buskerud kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen i Buskerud kan pålegge eieren eller brukeren å stille ytterligere garanti for dekning av framtidige utgifter og mulige erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal virksomheten sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift⁴. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen i Buskerud innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuelle kjøpere.

---

⁴ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i Buskerud i god tid før start er planlagt.

11. Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter fra forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn ved anleggsarbeidet til enhver tid, jamfør forurensningsloven § 50.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Prioritetslisten inneholder stoffer og stoffgrupper som er blant de mest helse- og miljøfarlige stoffene som er i bruk. Myndighetenes mål er at bruk og utslipp av disse stoffene skal bli stanset eller vesentlig redusert. Prioritetslisten blir jevnlig gjennomgått og oppdatert. Se www.miljostatus.no.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere:	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4' isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB

Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ - C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ - C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ - C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ - C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP
Enkelte tensider:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6 tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer	
Perfluoroktansyre	PFOA
C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTTrDA, PFTeDA
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	PAH
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Siloksaner	
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4